VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

EU:n finanssipoliittiset säännöt ja kansallinen finanssipolitiikka

ANNIKA KLIMENKO, APULAISBUDJETTIPÄÄLLIKKÖ

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN KUULEMINEN

12.9.2023

Julkisen talouden ohjauksen nykyiset menettelyt

- Suomessa julkisen talouden ohjaus rakentuu poliittisiin sitoumuksiin perustuvien sääntöjen ja tavoitteiden varaan, joiden tavoitteenasettelulle tulee reunaehtoja sekä EU- että kansallisesta lainsäädännöstä.
- Kunkin hallituksen ohjelmassa asetetut poliittiseen sitoutumiseen perustuvat tavoitteet ja säännöt kuten kehysjärjestelmä ovat keskeisessä asemassa (ks. seuraava dia).
  - Esim. kehysjärjestelmä ja sen periaatteet sekä menokehyksen taso eivät perustu säädöksiin vaan poliittiseen päätökseen ja siihen sitoutumiseen.
- Olennaista on, että tavoitteiden ja sääntöjen kokonaisuus on johdonmukainen.
- EU-lainsäädännön muutoksilla tulee olemaan vaikutusta myös kansalliseen lainsäädäntöön (erit. finanssipoliittinen laki ja JTS-asetus), jonka muutostarpeita arvioidaan EU:n finanssipoliittisen lainsäädännön tultua hyväksytyksi.

Hallitusohjelmassa asetetut tavoitteet ja säännöt ovat kansallisen finanssipolitiikan keskiössä

Pääministeri Orpon hallitusohjelma:

- ”Hallituksen tavoitteena on, että julkisen talouden rahoitusasema kohenee siten, että julkisen talouden alijäämä on korkeintaan -1 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vaalikauden aikana eli vuoteen 2027 mennessä.”
- ”Valtiontalouden kehysjärjestelmä on keskeinen hallituksen finanssipolitiikan ohjauksen väline ja uskottavan talouspolitiikan perusta. Hallitus sitoutuu valtiontalouden menoja koskevaan kehysmenettelyyn.”
- ”Hallitus sitoutuu siihen, että hallitusohjelmassa linjattujen pysyvien määrärahapäätösten johdosta vuonna 2027 kehyksen piiriin kuuluvat menot ovat 1,5 mrd. euroa pienemmät kuin 23.3.2023 päätetyssä valtiontalouden kehyksessä (vuoden 2024 hintatasossa).”

➢ Vaalikauden kehys asetetaan hallitusohjelman ja sen liitteiden pohjalta. Kehys määrittää sitovan katon kehykseen luettaville menoille koko vaalikauden ajaksi (nyt vuosiksi 2024-2027).

➢ Kehyksen ulkopuolelle jäävät suhdanneluonteiset menot (automaattiset vakauttajat), valtionvelan korkomenot, finanssisijoitukset, arvonlisäveromenot, veroperustemuutosten kompensaatiot muille veronsaajille, siirto valtion televisio- ja radiorahastoon sekä menot, joissa valtio toimii teknisenä suorituksen välittäjänä. Lisäksi Venäjän hyökkäyssodan johdosta Ukrainan tukemiseksi tarkoitettu uusi ja tilapäinen puolustusmateriaali-, siviilimateriaali- ja humanitaarinen apu katetaan kehyksen ulkopuolisena.

Yhteenveto EU:n finanssipoliittisten sääntöjen muutosten vaikutuksesta kansallisiin sääntöihin

- Komission 26.4.2023 julkaisemat fipo-sääntöjä koskevat lainsäädäntöehdotukset sisältävät:
  - Kokonaan uuden ehdotuksen vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäiseväksi osaksi (ml. finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat)
  - Korjaavaa osaa koskevan asetusmuutoksen
  - Budjettikehysdirektiiviin muutoksen

- **Ehdotus tulee heijastumaan kansalliseen säädöspohjaan ns. fipo-lain ja julkisen talouden suunnitelmaa koskevan asetuksen osalta.**
- **Muutosehdotusten yksityiskohtia ei ole arvioitu vielä tässä vaiheessa esimerkiksi sen suhteen, olisiko niillä ja millaisia vaikutuksia esim. julkisen talouden suunnitelman tai talousarvion laadintaan ja tähän tarvitaan lisätietoa.**
- **Hallitusohjelman mukaan: ”Hallitus uudistaa ja vahvistaa finanssipolitiikan sääntöjä. Myös EU:n jäsenvaltiota sitovia finanssipolitiikan sääntöjä ollaan uudistamassa. Kansallinen finanssipolitiikan vahvistaminen ja EU:n finanssipoliittisen kehikon muutokset yhteensovitetaan kansalliseen lainsäädäntöön.”**

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

ANNIKA.KLIMENKO@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET